

Primære årsager til otitis externa

Øresygdomme - del 3

Denne artikel er 3. del i en række på 6 artikler omhandlende ørets sygdomme. De to forudgående er bragt i Dyr lægen nr. 3 og 4, 2011

AF SPECIALDYRLÆGE LENE BOYSEN, PH.D.

Otitis externa hos hund er næsten altid sekundær til en anden lidelse. Kun i de tilfælde, hvor en prædisponerende faktor kombineres med en sekundær, kan otitis externa opstå uden en primær årsag. Eksempelvis når puddelhunden med mange hår i ørerne får infektion med *Malassezia pachydermatis* (figur 1).

Ved primær årsag forstås den tilgrundliggende sygdom, som er årsag til øregangsbetændelsen. Den kan udvikles selvstændigt og give øregangsbetændelse uden andre faktors indvirken.

I nogle tilfælde går sygdommen ubemærket hen, indtil sekundære problemer opstår som hos atopikeren, der har en smule erythem og hævelse i øregangen uden at lade sig mærke af det. Først når der støder bakteriel infektion til, vil hunden vise tydelige symptomer. I andre tilfælde ses symptomerne på otitis meget hurtigt og klart som hos hunden, der har fået et græsavn i øregangen.

Skal man have kontrol over øregangsbetændelsen på sigt, er det vigtigt, at primærårsagen findes og behandles. Ellers er sandsynligheden for recidiv meget stor.

Blandt primærfaktorerne er:

- Parasitter
- Fremmedlegemer
- Atopisk dermatitis
- Foderallergi
- Keratiniseringsdefekter
- Hormonelle lidelser

I et retrospektivt studie fra 2007 af 100 tilfælde af otitis externa¹ kunne der i 32 tilfælde ingen primær årsag påvises, hvilket bekræfter den kliniske oplevelse af, at der er en del otiter, hvor man ikke kan isolere en udløsende primær faktor.

Parasitære infektioner

Øremider

Otodectes cynotis findes hos ca. 50 pct. af kattene med otitis og hos 5-10 pct. af hundene. De isoleres især hos unge dyr.

Klinisk findes kløe ved ørerne og sort kaffegrums-lignende sekret. Otoskopisk kan miderne i nogle tilfælde påvises direkte, og andre gange skal en parasitologisk undersøgelse til af sekretet til i mikroskopet. Lidelsen er smitsom, og man skal huske at behandle alle dyr i hjemmet. Der gives et ektoparasitært middel for eksempel lokalt i ørerne eller som spot-on på huden i nakken.

Skab

Karakteristisk for en skabinfektion er en hurtigt opstået, kraftigt kløende lidelse. Kontakt med smittekilder som for eksempel ræve eller andre kløende hunde kan være et hint ved diagnostiseringen. Kløende papler hos ejeren ligeså. På en del hunde ses positiv pinnal-pedal refleks. Hudforandringer i form af fortykket hud, kruster, papler og erythem er almindelige, og disse er ofte lokaliserede til albuer, haser, ansigt, pinnas rande, bryst og bug.

Diagnosen stilles ved 1) positivt hudskrab 2) diagnostisk terapi og 3) positiv antistofmåling. Sidstnævnte er behæftet med en vis usikkerhed, da der ses krydsreaktion mellem skab- og husstøvmiden. Vær opmærksom på, at katte også kan få infektion med ræveskab, *Sarcoptes scabiei*.

Andre ektoparasitter

Af andre relevante parasitter, som kan give otitis externa, kan nævnes *Demodex canis*, *Notoedres cati*, *Ixoides ricinus*, *Neotrombicula* og *Ctenocephanoides felis/canis*.

Fremmedlegemer

Præsenteres en hund i klinikken med akut opstået og smertefuld unilateral otitis externa, hvor patienten ikke tidligere har haft otitis, skal man tænke på fremmedlegeme. Særligt om sommeren og hos jagthunde. Ofte findes ingen involvering af pinna.

Blandt fremmedlegemer hører:

- Plantedele
- Hår

- Jord
- Sand
- Lægemidler
- Ceruminolitter

Ceruminolitter er sammenklistrede rester af hudceller, hår og øresekret, som kan blive til en hård, lille klump, der ligger i øregangen og forårsager otitis.

Diagnosen af otitis på grund af fremmedlegeme er som oftest lige for ved otoskopi - eventuelt i sedation. Ved brug af en krokodillenæbtang fiskes fremmedlegemet op, og der renses efterfølgende op.

Atopisk dermatitis

I begyndelsen ses ofte erythem på pinnae, øreindgang og i den vertikale øregang. Først senere involveres den horisontale øregang efterfulgt af sekundære infektioner med bakterier og svampe (figur 2). Symptomerne er hovedrysten og kradning af pinnae samt smerte. Op til 73 pct. af hundene med atopi har otitis externa, og i 5 pct. af tilfældene har de det som det eneste symptom. Bilateral otitis ses hyppigst, men også unilateral otitis externa kan ses.

I 2010 publicerede diplomat Claude Favrot en artikel om symptomerne ved atopi hos hund². Den var baseret på en multicentrisk international undersøgelse, hvor dyrlægerne skulle indrapportere, hvilke symptomer der observeredes hos patienter med atopi.

Resultater:

- 80 racer deltog i undersøgelsen - høj hyppighed hos WHWT, Labrador, schæfer, golden retriever, bulldogs.

Figur 1. Puddelhund på show. Puddelhunde har flere hår i ørerne end de fleste andre hunde, hvilket er en såkaldt prædisponerende faktor for udvikling af otitis externa.

- Gennemsnitlig alder ved begyndelse var 2,3 år (68 pct. under 3 år).
- Corticosteroid responsiv kløe (61 pct. kløende, 78 pct. responderede).
- Sæsonbetonet i 24 pct. af tilfældene.
- Sekundær bakteriel infektion hos 66 pct. og Malassezia infektion hos 33 pct.
- Otitis externa hos 43 pct.
- Positiv allergitest hos 86 pct. (in-vitro eller priktest).

På baggrund af de indhentede data genereredes følgende diagnostiske

kriterier for atopisk dermatitis hos hund:

- Alder < 3 år
- Mest indendørs
- Corticosteroid responsiv kløe
- Kroniske eller tilbagevendende svampeinfektioner
- Afficerede forben
- Afficerede pinnae
- Ikke-afficerede ørerande
- Ikke-afficerede dorsolumbale område

Er fem ud af de otte kriterier opfyldt er sensitiviteten 85 pct. og specificiteten 79 pct.

De sidste to kriterier er i prin-

Figur 2. Otitis externa hos en golden retriever med atopisk dermatitis og sekundær infektion i ørerne med *Malassezia pachydermatis*. Der ses brunligt fedtet sekret i øreindgangen, som er erythematøs.

cippet udelukkelse af henholdsvis skab og lopper/cheyletiella. Internationalt i dermatologikredse er Dr. Favrot diagnostiske kriterier ved at være accepterede som afløser for det første sæt kriterier fra 1984 af Ton Willemse.

Foderallergi

I op til 80 pct. af hundene med foderallergi ses bilateral otitis externa. Der findes også tilfælde af unilateral otitis. Op mod 25 pct. af foderallergikerne har otitis som eneste symptom.

Findes ingen ektoparasitter eller fremmedlegeme hos hunden under seks måneder med otitis, er foderallergi meget sandsynligt.

Klinisk er foderallergikerne vanskelig at skelne fra hunden med atopi. Symptomerne er identiske i op til 65 pct. af tilfældene (kløe, afficerede forben, afficerede pinnae). Der er dog en del foderallergikere, som også viser GI-symptomer - for eksempel lind afføring eller meget hyppig afføring. I omkring halvdele af tilfældene med foderallergi ses et ringe respons på binyrebark-

hormoner.

Diagnosen foderallergi stilles ved at sammenholde sygehistorie med kliniske symptomer, udelukke differentialdiagnoser som for eksempel ektoparasitter og derpå udføre et fodertrial, hvor der fodres strikte med en eliminationsdiæt i en længere periode.

Effekten af diæten vurderes ved at monitorere frekvensen af otiter i fodringsperioden. Hyppigheden af otitis før fodringen sammenlignes med hyppigheden efter, og man ser, om den aftager. Der er ofte tale om lange fodertrials af halve - hele års varighed. Diagnosen slås først fast, når der er provokeret med den tidligere givne diæt med øget otitis-frekvens til følge. I praksis er det dog vanskeligt rent compliance-mæssigt at køre så langvarigt et fodertrial, og mange ejere undlader provokationstesten.

Referenceliste

1. Saridomichelakis M. N., Farmaki R., Leontides L. S., Koutinas A. F. 2007. Aetiology of canine otitis externa: a retrospective study of 100 cases. *Veterinary dermatology* 18: 341-347.
2. Favrot C., Steffan J., Seewald W., Picco F. 2010. A prospective study on the clinical features of chronic canine atopic dermatitis and its diagnosis. *Veterinary Dermatology* 21: 23-31.

Øvrig litteratur

Harvey R. et al. *Ear Diseases of the Dog and Cat*. Manson publ. 2001.
 Paterson S. et al. *Noter fra ESVD Otitis Workshop 2010*.
 Taugbøl B. et al. *Noter fra SPUV kursus. Diagnosis and management of ear disease in the dog and cat 2009*.